

Csáki György:¹

Közoktatás Szingapúrban

Public education in Singapore

Az 1965-ben függetlenné vált Szingapúrban azonnal bevezették a 6 osztályos kötelező elemi iskolai oktatást – angol nyelven, ami akkor elsősorban az egységes szingapúri identitás megteremtésének eszköze volt. Az angol fokozatosan a teljes oktatási rendszer nyelvévé vált, s a közoktatás folyamatos bővítése mellett a fő hangsúlyt a matematika és a természettudományok oktatására helyezték. Szingapúr városállam, ahol a függetlenség elnyerése óta folyamatosan politikai egypárt-rendszer működik. Ebből adódóan az oktatási rendszer – a tanárképzéstől és -továbbképzéstől a tantervekig és az egyes tananyagokig – erősen centralizált. Mivel az oktatás tervezése a kezdetektől a makrogazdasági tervezés szerves része, a szingapúri oktatási rendszer rugalmasan illeszkedik a gazdasági stratégia változásaihoz. A szingapúri oktatási rendszer alapvetően angolszász típusú, s az ország gazdaságpolitikájának megfelelően folyamatosan igazodik a globális gazdasági és oktatási trendekhez. A szingapúri közoktatás nemzetközi összehasonlításban is különösen sikeres – ezt a továbbtanulási arányok és a PISA-felmérésekben elért kiemelkedő eredményei is tükrözik.

After its independence in 1965, Singapore immediately introduced six years long compulsory and free primary education in English. Teaching in English aimed creating a unified Singaporean identity. English gradually became the working language of the entire education system. Alongside a steady expansion of public education, the main emphasis was placed on mathematics and science. Singapore is a city-state, featuring a one-party political system since its independence. Consequently, its education system, including teacher training and in-service training to curricula and individual teaching materials, is highly centralised. Since education planning has been an integral part of macroeconomic planning, the education system in Singapore has been flexibly aligned to changes in economic strategy. Singapore's education system is essentially Anglo-Saxon and has been constantly adapted to global economic and educational trends just like the country's economic policy. Singapore's public education system is particularly successful by international standards, as reflected by the high share of students continuing studies in higher-level educational institutions as well as by Singapore's outstanding rankings in the PISA surveys.

Szingapúr, az 1965-ben létrejött városállam napjainkban a világ egyik legmagasabb jövedelmű, tudásalapú gazdasága. A 97341 USA dollárnyi egy főre jutó GDP-vel² 2019-ben a világ ötödik legmagasabb jövedelmű országa volt.³ Szingapúr 1819-től brit mandátum terület volt – Malajzia részeként. A függetlenség elnyerésekor egyetlen számottevő gazdasági aduval rendelkezett: a Malakka-szorosban lévő, a Kína, India és a malajziai szigetek közötti hajózási útvonalon elhelyezkedő mélyvízi kikötővel. „Nem volt valóságos gazdaság, nem volt védelem és a szomszédok között feszültségek álltak fenn. Ezen kívül

¹ PhD, habilitált egyetemi tanár.

DOI: 10.14267/RETP2021.02.04

² 2010-es USA dollárban számítva, vásárlóerő paritáson. Szingapúr egy főre jutó GDP-je több mint másfélszerese az USA-énak (62530). Forrás: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/singapore/#economy> Letöltés ideje: 2021. 03. 20. 1990-ben még az USA 21866 dollár egy főre jutó GDP-jével szemben Szingapúr 14663 USA dollár volt [Maddison, 1998: 197.,219.].

³ Ennek a teljesítménynek az értékeléséhez azt is figyelembe kell venni, hogy Szingapúr egy főre jutó GDP-je 1950-ben 2038, 1990-ben pedig 14663 USA dollár volt [Maddison, 1998: 197.,219.].

importálni kényszerült élelmiszer-, energia- és vízszükségletének zömét. Valószínűtlennek tűnt, hogy a Szingapúri Köztársaság világszínvonalú gazdasági és oktatási erőközponttá váljon.” [OECD, 2011: 160] Az új állam számára egy lehetőség maradt – az emberi tőkére épített gazdaság. „Eltartott egy ideig, míg arra a felismerésre jutottam, hogy egy ország legértékesebb vagyona a tehetség. Az erőforrásokban szegény, függetlensége elnyerésekor mindössze kétmilliós lélekszámú kis Szingapúr esetében pedig a tehetség meghatározó tényező.” – írta az ország különösen nagytekintélyű első miniszterelnöke, Li Kuan Ju⁴ [Li, 2003: 110].

Ennek megfelelően a hatvanas évek második felében a szingapúri kormányzat a munkaerő-intenzív feldolgozóipari tőkének az országba vonzására fókuszált. A hetvenes évek közepétől a magasabban képzett munkaerőre alapozott, magasabb technológiai színvonalú feldolgozóipari ágazatok váltak egyre erősebbé. Az 1990-es évek közepén jutott el oda Szingapúr, hogy a kutatás- és innováció-intenzív ágazatok országba vonzására kezdhetett törekedni: a tudásalapú gazdaság elérhető céllá vált, s ennek érdekében Szingapúr immár magasan képzett tudósokat és technológia-intenzív cégeket kezdett az országba vonzani. Mindez egy olyan országban történt, amelyben a függetlenség elnyerésének idején egyáltalán nem létezett közoktatási rendszer, így nem volt semmiféle iskolakötelezettség sem, a jómódú rétegek gyermekei magániskolákban szerezhettek képesítést és képzettséget.⁵

A szingapúri közoktatás első korszakát a *túlélés és alapozás* időszakának nevezik, amikor a fő cél az alapfokú oktatás rendszerének lehető leggyorsabb kiépítése volt. Bámulatos gyorsasággal építették ki az iskolahálózatot és toboroztak tanárokat. Az egységes országos közoktatási rendszert a korábbi etnikai alapú iskolák bázisán hozták létre oly módon, hogy *az oktatás nyelve az angol* lett, ugyanakkor valamennyi iskolában kötelező az adott etnikum nyelvének tanítása is. A függetlenség elnyerésekor Szingapúr népességének mintegy 70 százaléka valamilyen kínai nyelvjárást beszélt,⁶ a közoktatásban ugyanakkor fokozatosan a mandarin nyelvjárást tanították kínai nyelvként, így a kisdíjakok kettős nyelvváltással kezdhették alapfokú tanulmányaikat.⁷ A nyelvváltással kapcsolatos társadalmi feszültségek évtizedekig fennmaradtak: „Az angollal, az egyetlen közös nyelvvel szembeni ellenkezés lankadatlanul tűnt. A helyzet iróniája abban állt, hogy én ugyanannyira azon voltam, mint bárki más, hogy őrizzük meg a kínai oktatás legértékesebb elemeit. ... A probléma lényege az volt, hogy többnemzetiségű és többnyelvű társadalmunkban csak az angol volt elfogadhatóan semleges nyelv, amely egyúttal Szingapúrt a világ számára is hasznossá tehetné. Ugyanakkor úgy tűnt, diákjainkat megfosztotta kulturális közegüktől és közönyössé tette őket.” [Li, 2003: 119] A feszültségek nyilván mára sem tűntek el teljes mértékben,

⁴ Angol írásmódban Lee Kuan Yew (1923-2015) negyedik generációs kínai bevándorlóként született az akkor angol mandátumterülethez tartozó Szingapúrban. 1959-től a szingapúri öngazgatás vezetője volt, s az maradt 1963, a maláj államszövetséghez való csatlakozás után is. A Malajziától való függetlenség elnyerésekor már Szingapúr politikai vezetője volt. 1965-től 1990-ig töltötte be a Szingapúri Köztársaság miniszterelnöki pozícióját. Mind Szingapúr páratlan gazdasági fejlődésével és viszonylagos társadalmi nyugalomával, mind pedig körütekintő és kiegyensúlyozott külpolitikájával óriási hazai és nemzetközi tekintélyre tett szert.

⁵ Meg kell ugyanakkor jegyezni, hogy az angol és a (mandarin) kínai nyelvű magániskolák (a középiskolák és főiskolák is) a tágabb régió legjobb iskoláinak számítottak, így a környező országok középosztályainak angol vagy kínai iskolában tanulni kívánó gyermekei a XX. század elejétől Szingapúrba áramlottak.

⁶ A népesség 20%-ának maláj volt az anyanyelve, a fennmaradó 10% valamilyen indiai nyelvet – többségében tamilt – beszélt.

⁷ A nyelvváltás komoly társadalmi problémákat okozott az oktatás egész területén. A Nanyang Műszaki Főiskola például kínai nyelven oktató magánintézmény volt, hallgatói és oktatói egyaránt tiltakoztak az angol nyelvű oktatás bevezetése ellen. A kormány az intézményt 1978-ban beolvasztotta az angol oktatási nyelvű és állami fenntartási National University of Singapore-ba. 14 évvel később azután megalapította Szingapúr második nagy állami egyetemét, a Nanyang Műszaki Egyetemet (Nanyang Technical University), amelyen az oktatás nyelve – természetesen – az angol ... [Li, 2003: 120-122]

azonban az angol nyelv általános használata és az angolszász típusú oktatási rendszer a városállamot kétségkívül hatékony regionális és globális közvetítő pozícióhoz segítette.⁸

„A fejlődés olyan gyors volt, hogy az alsófokú oktatás 1965-re általánossá vált és az 1970 évek elejére ugyancsak általános lett a középfokú oktatás alsó szakasza. A 'túlélés-vezérelte korszak' végére Szingapúrban létrejött a közoktatás országos rendszere.” [OECD, 2011: 161] Az 1973. évi olajárrobbanás utáni időszakban az egyéb délkelet-ázsiai országok növekvő versenye következtében a szingapúri kormányzat az alacsony képzettségű, munka-intenzív feldolgozóipar helyett magasabb technikai színvonalú ágazatokra alapozott gazdasági szerkezet kialakítására törekedett. Az 1979. január 1-én bevezetett jelentős oktatási reform fontos célja volt a képzés többirányúvá⁹ tétele, s jelentős súlyt helyezett a technikai ismeretekre. Ebben az 1979-től 1996-ig terjedő korszakban, melyet hivatalosan „*hatékonyság-vezérelte korszaknak*” neveztek, alapvetően minden oktatási szinten a megfelelő technikai képzettséggel rendelkező munkaerő kibocsátására törekedtek. A műszaki képzés egységes fejlesztése érdekében hozták létre 1992-ben a *Műszaki Oktatási Intézetet (Institute for Technical Education, ITE)*. Az 1997-ben kezdődő – s máig tartó – korszak hivatalos elnevezése *képességalapú, törekvésvezérelt korszak*.¹⁰ Ezt a paradigmaváltást az 1997-es ázsiai pénzügyi válság mellett a tudásalapú gazdaság meghatározó világgazdasági szerepének felismerése ösztönözte. A paradigmaváltást tükrözi a korszak két hivatalos mottója: „*Teach Less, Learn More*” (*TLLM*) és „*Thinking Schools, Learning Nation*” (*TSLN*). A *TSLN* jövőképe „azon a feltételezésen alapul, hogy a természeti erőforrásokkal nem rendelkező kis városállamban a jövőbeli jólét fenntarthatósága attól függ, hogy lakói képesek-e tanulni - és tanulni életük során folyamatosan.” [Goh–Gopinathan, 2008: 30]

A szingapúri oktatás egésze, s ezen belül a közoktatás és a szakképzés középpontjába egyre inkább *az innováció, a kreativitás és a kutatás megalapozása, támogatása* került. Ennek megfelelően folyamatosan nő az oktatási rendszer rugalmassága, előtérbe kerül a csoportmunkára való képesség kialakítása, a megfelelő informatikai jártasság megszerzése. Lehetőség van a diákok bizonyos szakosodására a művészetek, a matematika, a természettudományok és a sport területén, emellett megnőtt a független, önálló tanrend alapján oktató iskolák aránya. (A szingapúri oktatási rendszer jellemzőinek tömör összefoglalását adja Magasházi [2018: 83-95].)

Az 1997 óta tartó korszakban megnőtt az iskolák önállósága. Az általános és középiskolák „háromoldalú” megállapodásokkal (az iskola, a minisztérium és az Országos Oktatási Intézet közötti egyeztetés alapján) saját tantervet alakíthatnak ki, s az általános politikai hangsúlyváltással párhuzamosan az oktatásirányítás bizonyos *decentralizációja* alakult ki. „A szingapúri kormány többször kinyilvánította szándékát, hogy decentralizálja hatalmát, és elmozduljon az intervencionalista modelltől a „távfelügyeleti irányítás modellje” felé, ami a sokszínűség és az innováció biztosítását jelenti az iskolarendszerben. A megnövekedett autonómiával az iskolavezetők és a tanárok felhatalmazást kaptak arra, hogy változtatásokat hajtsanak végre iskoláikban a diákjaik igényeinek teljesebb kielégítése érdekében. A szingapúri oktatási rendszerben kétségkívül megfigyelhetők a decentralizáció különböző formái, a kormány jelenlegi oktatási rendszerben tett erőfeszítései ugyanakkor sokkal pontosabban leírhatók a *decentralizált centralizmus*

⁸ Ne feledjük: a szingapúri társadalom háromnegyede ma már két világnyelvet beszél kifogástalanul, két világnyelven képes dolgozni – angolul és mandarin kínaiul! A „szingapúri angol” a nyelvészek megfogalmazásában a „posztkoloniális kelet-ázsiai beszélt angol egyik válfaja”.

⁹ A korábbi egységes képzési rendszerrel szemben 1979-től az alap- és középfokú oktatás – a munkaerőpiaci keresletnek megfelelően - több lehetséges képzési irányt nyújtott a diákoknak.

¹⁰ Ability-based, aspiration-driven phase.

megjelenési formájaként.” [Tan–Ng, 2007: 158 – kiemelés tőlem: Cs. Gy.] A politikában a decentralizáció fő mozgatórugója nem a demokrácia önmagában való előmozdítása, hanem a kormányzás hatékonyságának és eredményességének javítása. Hasonlóképpen, az oktatási rendszer decentralizált centralizmusa nem jelent nagyobb demokráciát az iskolán belül: „az iskola vezetése kap nagyobb hatalmat, önállóságot az iskola irányításában - s nem a tanárok és a diákok. Az iskolán belül az igazgató dönthet a vezetési stílusról. Ezért, míg a szingapúri iskolákban széles körben megvitatták és ösztönzik a megosztott vezetést és a hallgatói véleménynyilvánítást, a főbb iskolai döntéseket általában továbbra is az iskolavezetés hozza meg. [Tan–Ng, 2007: 159 – kiemelés tőlem: Cs. Gy.] A szingapúri oktatási rendszer fejlődése kiválóan megismerhető Gopinathan [2007] és Lee et al. [2008] írásából.

A szingapúri oktatási rendszer bemutatása előtt tekintsük át annak értékelését nemzetközi összehasonlításban.

A szingapúri alapfokú oktatás nemzetközi összehasonlításban

A szingapúri közoktatási rendszer nemzetközi kiválósága már az 1990-es években közismertté vált. A TIMSS¹¹ 1995 matematika rangsorában, a negyedik osztályt végzettek között Szingapúr (Dél-Korea mögött) a második helyen végzett, míg a nyolcadik osztályt végzettek között nagy fölényrel került az első helyre. A mediánál jobb eredményt elérő tanulók, a legjobb 10 és a legjobb 25 százalék eredményét tekintve is a városállam került az első helyre.¹²

A világ figyelmét azonban elsősorban az *OECD PISA rangsorának* 2009-es kiadása irányította a szingapúri közoktatási rendszerre¹³. Általános meghökkenést keltett a városállam kiugróan sikeres szereplése (Szingapúr abban az évben szerepelt először a PISA rangsorban): második hely matematikában, harmadik hely természettudományokban, ötödik hely olvasásban [OECD, 2019a]. A 15 éves szingapúri diákok mindhárom tárgyban jóval az OECD-átlag fölött teljesítettek, ugyanakkor jóval nagyobb volt körükben az átlagosnál jobban teljesítők, illetve az átlagnál jóval alacsonyabb a rosszul teljesítők aránya. Szingapúr azóta is minden PISA rangsorban (2012, 2015 és 2018) kiemelkedően teljesített (lásd 1. ábra).

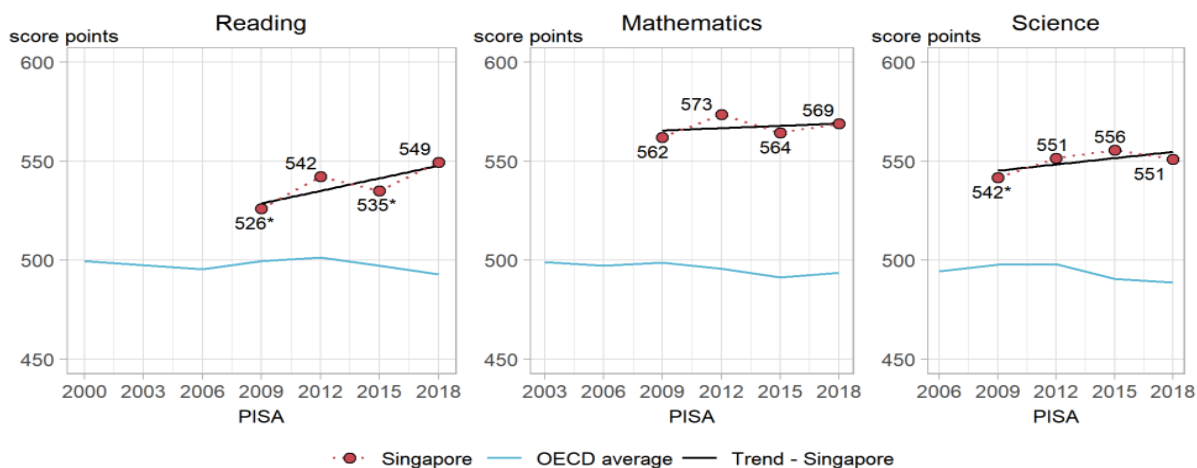
Különösen érdekes, hogy Szingapúr 2009 óta gyakorlatilag folyamatosan javít pozícióin. (Noha a 2015-ben olvasásban és matematikában elért pontszámok alacsonyabbak voltak a 2012. évinél, de magasabbak a 2009-esnél, ezért javuló a trend.)

¹¹ *Trends in International Mathematics and Science Studies: a Boston College Lynch School of Education* által összeállított, s az IEA (*International Association for the Evaluation of Educational Achievement*) által publikált, széleskörű nemzetközi összefogással készülő nemzetközi rangsorok, amelyek a matematikai és a természettudományos kompetenciákat mérik az alapképzés negyedik és nyolcadik évét végzett diákok körében.

¹² https://timssandpirls.bc.edu/timss1995i/TIMSSPDF/PSA_M_all.pdf Letöltés ideje: 2020. 02. 18. A TIMSS 2019 rangsorban matematikából és természettudományokból is Szingapúr került a rangsor élére mindkét korosztályban. Nyilván nem véletlen, hogy mind a négy rangsor esetében Dél-Korea, Japán és Tajvan is az öt legjobban teljesítő ország között szerepel. Forrás: <https://timssandpirls.bc.edu/timss2019/international-results/> Letöltés ideje: 2021. 03. 22.

¹³ Az OECD 2000. évi felmérés alapján publikálta első *PISA-jelentését* (*PISA = Programme for International Student Assessment*), amely az első két alkalommal az OECD-tagországok 15 éves diákjai körében vizsgálta a matematika, a természettudományok és az olvasás terén megszerzett tudást és képességeket. 2006-ban és 2009-ben kiterjesztették a vizsgálatba bevont országok körét, s ma már a világgazdaságban számottevő valamennyi országra kiterjed a háromévente elvégzett felmérés.

1. ábra: Szingapúr helyezései a PISA rangsorokban, 2009-2018

Forrás: OECD [2019b]

A 2018. évi felmérésbe 167 szingapúri iskola 6676 diákját vonták be 44058, a korosztály 95 százalékát kitevő) 15 éves diák képviselőiben [OECD, 2019b]. A *PISA 2018 rangsorban Szingapúr mindhárom tárgyban a második helyen végzett* – s mindhárom esetben 4 kínai tartomány (Peking, Sanghaj, Csiangszu és Csöcsiang) előzte meg. Matematikából a 15 éves szingapúri diákok 569 pontot értek el (OECD-átlag 489), természettudományokból 551 pontot (OECD-átlag 489), olvasásból pedig 549 pontot szereztek (OECD-átlag 487).¹⁴ Ne felejtsük, *az olvasásból szerzett 549 pontot (az OECD-átlagnál 12,7 százalékkal magasabb teljesítményt) a szingapúri diákok nem az anyanyelvükön érték el!*

A 2. ábra nemcsak a szingapúri diákok eredményeinek az átlagokhoz való viszonyát mutatja (mindhárom tárgyban jóval az átlagon felül teljesítenek), hanem rámutat a szingapúri diákok kompetenciáinak kiegyenlítettségére. A diákok 46 százaléka legalább egy tárgyban a legjobban teljesítők közé tartozik. Olvasásban a rosszul teljesítők aránya 11 százalék – szemben az átlagos 23 százalékkal; matematikában az alul teljesítő szingapúri diákok aránya mindössze 7 százalék – ami a 24 százalékos átlag harmadánál is kevesebb.

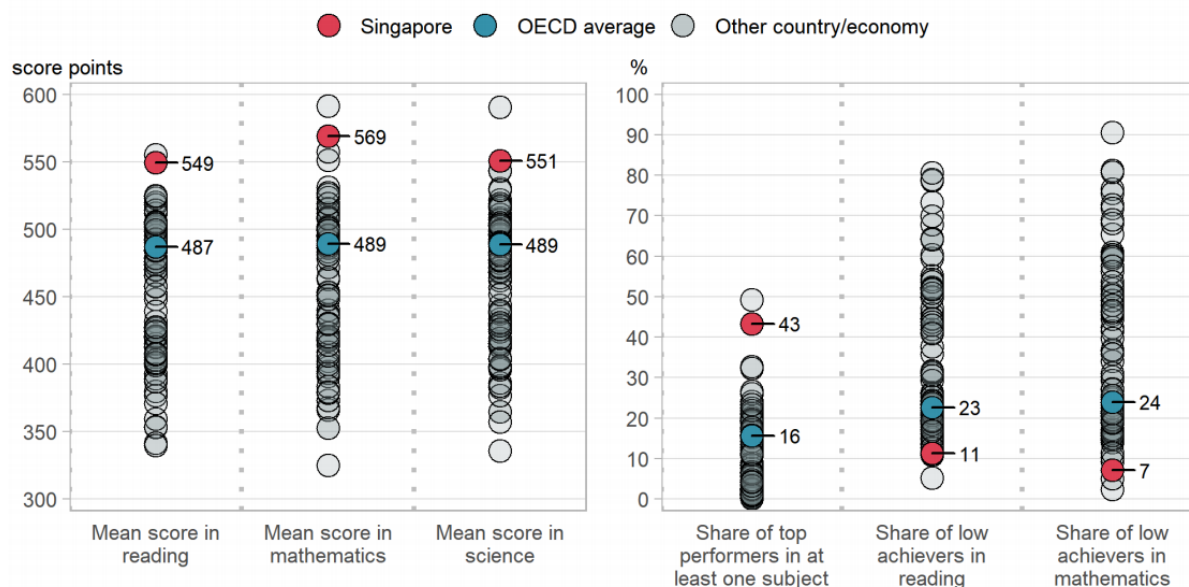
A PISA 2018 jelentés az alábbiakban foglalja össze a szingapúri diákok teljesítményét:

- PISA 2018 fő témája, az olvasási képesség terén a 15 éves szingapúri diákok 549 pontot értek el – szemben az OECD-átlag 487 pontjával. A lányok a fiúknál statisztikailag szignifikáns 23 ponttal jobban teljesítenek (az OECD-átlag 30 pont a lányok javára);
- A 15 éves diákok átlagos pontszáma matematikából 569 pont – az OECD-országok átlaga 489 pont. A fiúk statisztikailag nem szignifikáns mértékben, 4 ponttal jobban teljesítenek, mint a lányok (az OECD-országok átlagában a fiúk teljesítménye 5 ponttal magasabb);
- A természettudományok terén a 15 éves szingapúri diákok 551 pontot értek el, miközben az OECD-országok átlagos teljesítménye 487 pont volt. A fiúk statisztikailag nem szignifikáns mértékben, 4 ponttal jobban teljesítenek, mint a lányok (az OECD-országok átlaga 2 pont a fiúk javára);

¹⁴ https://www.oecd.org/PISA/PISA-results_ENGLISH.png Letöltés ideje: 2021. 03. 22. Talán nem érdektelen megemlíteni a magyar diákok pontszámait: 481, 481, 476.

- Az olvasási képességek eltéréseit 13 százalékban magyarázzák a társadalmi-gazdasági különbségek (az OECD-átlag 12 százalék);
- Az előnyös és hátrányos helyzetben lévők közötti különbség az olvasási képességekben Szingapúrban 104 pont – szemben az OECD-országok 89 pontos átlagával. [OECD, 2019/b]

2. ábra: Szingapúr jellemzői a PISA '2018 felmérésben

Note: Only countries and economies with available data are shown.
Source: OECD, PISA 2018 Database, Tables I.1 and I.10.1.

Forrás: OECD [2019b]

Az olvasási képességek elsősorban a jobban teljesítő hallgatók tovább javuló teljesítménye révén javultak: 2009-hez viszonyítva 2018-ban a 15 éves szingapúri diákoknak a PISA osztályozása szerint az 5-6. szintet elérő hallgatók száma 10 százalékkal nőtt, miközben a rosszabbul teljesítők aránya nem változott. Ezzel szemben a természettudományok terén a legrosszabbul teljesítő diákok aránya 2,5 százalékponttal csökkent [OECD, 2019/b].

Szingapúr, mint láttuk, kiemelkedően jól teljesít a PISA-felmérésekben, ami a városállam közoktatási rendszerének különösen magas színvonalát és szociálisan is példamutatóan kiegyenlített teljesítményét tükrözi. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy hasonló, Szingapúrt megközelítően kiemelkedő teljesítményt nyújt a régió másik két fejlesztő állama, Dél-Korea és Tajvan is. Dél-Korea a PISA 2018 felmérésben olvasásban 514 ponttal a 9., matematikában 526 ponttal az 5. és természettudományokban 519 ponttal a 6. legjobban teljesítő ország volt. Tajvan olvasásban 503 ponttal a 17., matematikában 531 ponttal a 4. és természettudományokban 516 ponttal a 9. legjobb teljesítményt nyújtotta. Még ennél is látványosabb képet kapunk, ha az egykor „kis tigrisek” vagy/és „újjonnan iparosodott országok” csoportjába tartozó Hong Kong teljesítményét is figyelembe vesszük: olvasás 524 pont, 4. hely, matematika 551 pont, 4. hely és természettudományok 517 pont, 8. hely [OECD, 2019/a].

A közoktatási rendszer Szingapúrban

Szingapúr erősen központosított oktatási rendszerét az Oktatási Minisztérium (Singapore Ministry of Education, a továbbiakban SMoE) irányítja, amely átfogóan ellenőrzi és irányítja az állami iskolákat,

valamint felügyeli és tanácsokkal látja el a magánintézményeket. *Az állami iskolák tanárai közvetlenül az SMoE alkalmazottai* és közvetlenül a minisztérium folyósítja béreiket is. (Éppen ezért a kormányzati szektorban a legnagyobb foglalkoztató az oktatásügy: 2021-ben 55008 fő áll az SMoE alkalmazásában – a Belügyminisztériumnak, beleértve a rendőrséget is, 30042 alkalmazottja volt.¹⁵) *Az oktatás nyelve* (1987 óta minden alapfokú oktatási intézményben) *az angol* (minden szaktárgy oktatása angol nyelven folyik), emellett kötelező a mandarin kínai, a maláj és a tamil nyelv közül az egyik, mint *anyanyelv* oktatása is. Az oktatásirányítás háromoldalú együttműködéssel zajlik, melynek résztvevői *a SMoE, az iskolák és az Országos Oktatási Intézet* (National Institute of Education, a továbbiakban NIE). Utóbbi az ország kizárólagos tanárképző és -továbbképző intézménye, amely a SMoE irányelvei szerint és annak közvetlen irányításával készíti el a képzési és továbbképzési programokat.

A szingapúri gyerekek egyéves iskolaelőkészítő játszócsoport után két évig óvodába járnak, s 6-7 éves korukban kezdik meg általános iskolai tanulmányaikat, ahol a négyéves alapozó képzést kétéves tájékozódási szakasz követi.¹⁶ A minisztériumi fenntartású – egész napos elfoglaltságot nyújtó – óvodák az általános iskolák épületeiben működnek. Az egyéb óvodák is a minisztérium módszertani irányelvei alapján, a minisztérium ellenőrzése alatt működnek.

Országos Oktatási Intézet (NIE)

A *Tanárképző Főiskolát (Teachers' Training College, TTC)* 1950-ben alapították, hogy válaszoljon a háború után felmerült fokozódó oktatási igényekre. Ugyanebben az évben alakult meg a *Malaya University* (a mai *National University of Singapore, a NUS* jogelődje) tanárképző kara (*School of Education*), amely pedagógia szakos egyetemi diplomát adott a végzett hallgatóknak. Ezt azonban 1971-ben megszüntették, s 1973-tól a TTC lett a tanárképzés egyetlen felelős intézménye a városállamban.¹⁷ 1991. július 1-én kezdte meg működését a NIE, immár az ország második nagy állami egyeteme, a *Nanyang Technological University (NTU)* nagy önállóságot élvező intézményeként.¹⁸ A képzés művészeti, természettudományos, pedagógiai és testnevelési karokon indult meg, ehhez társult az *Alkalmazott Pedagógiai Kutatások Központja* (Centre for Applied Research in Education, CARE). 1992-ben indultak a mesterképzések és a doktori képzés, a számítástechnikai tanárképzés megindulásával egyidejűleg.¹⁹

A 2000-2001-es tanévtől kezdődően a NIE tevékenységét átszervezték *mátrix-alapúvá* – a hagyományos tudomány- és képzési területekhez tartozó karok helyébe *négy funkcionális képzési program* került,²⁰ élükön egy-egy dékánnal –, s ezeken a funkciókon belül különültek el az egyes képzési irányok, melyeken a 10 akadémiai (szakmai) csoportba szervezett oktatók tanítanak. A NIE tevékenységének kezdetektől fontos eleme a *tanári továbbképzés*.

Külön BA és BSc programokon képezik az alap- és középfokú képzés tanárait, valamint a kínai, a maláj és a tamil nyelv oktatóit. Ezen kívül BSc képzések működnek az alap- és a középfokú testnevelő tanárok számára is. Graduális képzések keretében 8 különféle MA képzés mellett kétféle pedagógiai MA-szakon,

¹⁵ https://data.gov.sg/dataset/government-fiscal-position-annual?resource_id=4b9846f9-f629-4e29-b493-f5d02df92d72
Letöltés ideje: 2021. 04. 03.

¹⁶ A szingapúri dokumentumokban pre-school playgroup, kindergarten, foundation stage, orientation stage.

¹⁷ Ennek oka az volt, hogy megszűnjön a mandarin kínai nyelvű tanárképzés, és a továbbiakban kizárólag az angol oktatási nyelvű NUS-on folyjék tanárképzés.

¹⁸ A NIE hivatalos dokumentumaiban 'stakeholders' megjelölés alatt együtt hivatkoznak a SMoE-re és az anyaintézményre, a NTU-ra.

¹⁹ <https://www.nie.edu.sg/about-us/corporate-information> Letöltés ideje: 2021. 03. 23.

²⁰ Initial Teacher Preparation Programmes; Graduate Programmes and Research; Academic Computing and Information Services and Corporate Planning and Development.

valamint 3 MSc képzésen lehet egyetemi diplomát szerezni. 2008 óta külön intézet (*Office of Education Research, OER*) irányítja és ellenőrzi a NIE-n folyó valamennyi pedagógiai kutatást, szoros együttműködésben a SMOE-vel.

A NIE 2009-ben összefoglalta a szingapúri oktatás 21. századi fejlesztésének programját [NIE, 2009], amelyet az intézmény 2007 és 2012 között valósított meg. A „3:3:3 ütemterv” három pilléren nyugszik – a *tulajdonosi igények* (azaz a SMOE és a NTU igényei) teljesítésén, az *oktatáskutatói eredmények* nemzetközi elismerésén és nemzetközi *oktatási együttműködésre* gyakorolt hatáson. A három fő stratégiai irány a *világszínvonal elérése az oktatás*, a kutatás és a *vállalati támogatás* terén egyaránt. Ezen stratégiai célok megvalósítását 3 tényező támasztja alá: *relevancia, reagálóképesség és minőség*.

A 2018-2022 között megvalósítandó stratégiai jövőkép lényege a jövőorientált gondolkodás, az *élethosszig tartó céltudatos*, s nem egyszerűen eredményorientált *tanulásra való felkészítés* (amit a magyarra aligha lefordítható négy fogalommal illusztrál a dokumentum: „*life-long, life-deep, life-wide and life-wise*” [NIE, 2018]). Kiemelt cél az innovatív és példamutató oktatási technológiák kidolgozása és alkalmazása, átfogó intézményi kutatási stratégia érvényesítése, továbbá a kutatás és a gyakorlat kapcsolatának erősítése. A partneri kapcsolatok terén természetesen meghatározó a minisztériumhoz, mint szakmai irányítóhoz és megrendelőhöz való viszony. A NIE célja ugyanakkor az NTU tevékenységébe való mélyebb integrálódás és egyéb karaival folytatandó multidiszciplináris kutatások bátorítása. A NIE ugyanakkor folyamatosan szélesíteni kívánja regionális és globális nemzetközi kapcsolatait a kutatások terén éppen úgy, mint a hallgatói csereprogramokban. Erre kitűnő alapot szolgáltat a NIE növekvő nemzetközi tekintélye, amit látványosan fejeznek ki a legutóbbi nemzetközi egyetemi rendsorokban elfoglalt kitűnő pozíciói: 48. hely az ARWU, 37. hely a THE és 9. hely (!) a QS legújabb egyetemi rangsorában.

A 2020-21-es tanévre 722 hallgató iratkozott be BA és BSc képzésre, az MA és MSc hallgatók száma 1354, kutatási programokban 193 fő vesz részt. A NIE az adott tanévben 542 egyetemi diplomát bocsájtott ki. [ntu.edu.sg/about_ntu/corporate-information/facts&figures Letöltés ideje: 2021. 03. 24.]

A 2001-en elfogadott és 2003. január 1-én hatályba lépett *Törvény a Kötelező Oktatásról* előírása szerint a gyermekek legkésőbb 7 éves korukban kötelesek megkezdeni tanulmányaikat, s a tankötelezettség 15 év.²¹ Az *általános iskola (primary school) kötelező és ingyenes*, noha havi 13 szingapúri dollárt²² kell fizetni minden gyermek után „egyéb költségek” (*miscellaneous costs*) fedezésére [SMoE, 2019]. Az alapozó képzés során a kisdíákok angol nyelvet, matematikát és anyanyelvet tanulnak, a természettudományi oktatás a harmadik osztályban kezdődik. A tájékozódási szakaszban (ötödik-hatodik osztályban) ezt egészíti ki a művészetek és zene, jellemformálás és állampolgári ismeretek (Character and Citizenship Education), testnevelés és a társadalmi tanulmányok. Függetlenül a tankötelezettségtől a szingapúri gyerekek valójában legalább 10 évet töltenek a közoktatási rendszerben – a hatéves általános iskola elvégzése után további 4 évig tanulnak a középfokú oktatás valamilyen intézményében.

Az iskolaépületek külsejükben és alaprajzilag is egységesek, típustervek alapján készülnek.

A hatéves általános iskola elvégzésekor a diákok *Általános Iskolai Záróvizsgát (Primary School Leaving Examination, PSLE)* tesznek. A *PSLE vizsga* eredményei határozzák meg, hogy a diákok milyen középiskolában folytathatják tanulmányaikat: az átlagos diák a négyéves expressz középiskolában (a diákok 60 százaléka), a hosszabb képzést igénylők normál akadémiai képzésben (25 százalék) vagy

²¹ *COMPULSORY EDUCATION ACT*, <https://sso.agc.gov.sg/Act/CEA2000> Letöltés ideje: 2021. 03. 30.

²² *1 SGD=0,74 USD*, azaz: 1 USD=1,349 SGD (2021. 03. 25-i árfolyam.)

Forrás: <https://www.xe.com/currencyconverter/convert/?Amount=1&From=SGD&To=USD>. Havi 12 szingapúri dollár tehát 8.88 USD.

ugyancsak ötéves normál műszaki szakképző (15 százalék) kurzusokon tanulnak. Az általános iskolát végzett diákok Közvetlen Iskolai Felvételi eljárás (*Direct School Admission exercise*) révén juthatnak be a művészeti és sportképzést nyújtó középiskolákba [Tan, 2018].

A középiskolai képzés két részre osztva zajlik, az alapozó szakasz tantárgyai lényegében azonosak az általános iskola tájékozódási szakaszában tanultakkal, kiegészítve a humán tudományokkal (földrajz, történelem és angol nyelvű irodalom), valamint a projektmunka elsajátításával és gyakorlásával. A középiskola felső szakaszának kötelező tárgyai: angol, anyanyelv, matematika, természettudomány és humán tudományok (társadalmi tanulmányokkal kibővítve). A négy- és az ötéves középiskolai képzés azonos végzettséget nyújt a diákoknak, a képzés hosszúsága csupán a hallgatók előképzettségével és az általános iskola elvégzésekor vélelmezett tanulási sebességével függ össze.²³ A normál műszaki iskolák (*normal technical school, NTS*) ugyancsak négyéves középiskolák, melyekben az expressz és a normál középiskolai tananyagon felül társadalomismeretet és számítógépes alkalmazásokat is tanulnak a diákok, amelyek tanulása a felső szakaszban is kötelező. Az expressz, a normál akadémiai és a normál műszaki iskolák között – az alsó és a felső szakasz közötti váltás idejében - szabad az átmenet és a diákok számára, szabad a másik két középiskola-típusból való tantárgyválasztás is.²⁴

Az *NTS*-t végző diákok vagy műszaki főiskolán (*polytechnics*) vagy az egységes Szakképzési Intézet (*Institute of Technological Education, ITE*) valamely intézményében folytatják tanulmányaikat. A műszaki főiskolákról közvetlen út vezethet az egyetemekre, az egyetemi szintű műszaki képzésbe. Az *ITE* alapvetően a szakmunkásképzés letéteményese, ahova a közoktatásban töltött 6+4 vagy 6+5 év tanulás után jutnak a diákok. Az *ITE* 1992-ben kezdte meg tevékenységét (egy 1968-ban alapított intézmény jogutódjaként jött létre), s megfelelően a szingapúri oktatásirányítás és oktatási rendszer erős koncentrációjának, az ország kizárólagos szakképzési intézménye (amelyet tíz korábbi szakképző intézmény regionális összevonásából alakult ki). Az *ITE* (általában kétéves) kurzusának elvégzése után a diákok végbizonyítványt kapnak (*National ITE Certificate, NiTec*), ami (alapvetően a közismereti tárgyakban elért eredmények alapján) lehet *Nitec* vagy *felsőfokú Nitec*, ipari, üzleti és szolgáltatási, infokommunikációs, alkalmazott és egészségtudományi szakokon. A felsőfokú *Nitec* megszerzése révén műszaki főiskolán folytathatók a tanulmányok [Law, 2008: 124]. Az „Egy *ITE*, három iskola” koncepció keretében 3 szakképző központot hoztak létre²⁵ 2005 és 2011 között, kezdetben mindhárom „College” tanévenként 7200 diák oktatására volt képes – ez azóta jelentősen megnőtt. Az iskolavezetők kezdetektől meglehetősen nagy önállóságot élveznek [Law, 2008: 125-126], ennek következtében a három intézmény képzési rendszere már nem teljesen egyforma, s a diáklétszám sem egységes.

Az *ITE Central College* négy iskolát működtet: *üzleti szolgáltatások, elektronika & infokommunikációs technológiák, tervezés & média, valamint műszaki ismeretek* oktatási profillal. A hozzávetőleg 10400 nappali tagozatos hallgató 51 különböző szakon szerezhet képesítést.²⁶ Az *ITE College East* ugyancsak négy iskolát működtet, azonban ezek között, az országban egyedülként, található egy *alkalmazott és egészségtudományi iskola* is. Az intézményben a hozzávetőleg 8500 hallgató 43 különböző képesítést

²³ <https://www.moe.gov.sg/secondary/courses> Letöltés ideje: 2021. 04. 06.

²⁴ <https://www.moe.gov.sg/secondary/courses/normal-technical> Letöltés ideje: 2021. 04. 06. Mivel a különféle középiskolák általában egy épületben működnek a tantárgyak „áthallgatásának” nincs technikai akadály.

²⁵ A központokat alapvetően földrajzi szempontok alapján alakították ki – ezt tükrözik a nevek is: *ITE Central College, ITE College West* és *ITE College East*.

²⁶ <https://www.ite.edu.sg/colleges/ite-college-central> Letöltés ideje: 2021. 04. 06. Számos szakon *Nitec* és *High Nitec* képesítés egyaránt szerezhető az *ITE* mindhárom intézményében.

szerezhet.²⁷ Az *ITE College West* a három alapképzésen kívül negyedikként egy vendéglátóipari iskolát működtet, s a mintegy 8000 diák 36 eltérő képesítést szerezhet.²⁸ A 2019-2020-as tanévben az *ITE* három intézményében 27698 hallgató kezdte meg tanulmányait.²⁹

Az *ITE*-n folyó képzés 80 százalékát kitevő *alapmodulok* a minisztérium által meghatározott tantervet követik, 5 százalékban *választhatók a modulok*, s a tanterv 15 százalékát teszi ki a hét *életismeret (life skills)* modul – a kommunikáció, gondolkodás, problémamegoldás, karriertervezés és -fejlesztés, sport és wellness, valamint fogyasztói szolgáltatások. A *szingapúri szakképzési rendszer*, s azon belül az *ITE* tevékenysége alapvetően *meritokratikus*, a minél jobb teljesítményeket ösztönzi és jutalmazza. A magas foglalkoztatási ráta, a folyamatosan és dinamikusan növekvő GDP és az azzal párhuzamosan emelkedő bérek, a szingapúri gazdaság egyre szofisztikáltabb szerkezete, a közvéleménykutatások által kimutatott magas munkavállalói elégedettségi indexek az oktatás és a képzés sikerét is tükrözik, s ezen belül a szakképzés minden szinten magas színvonalát, nemzetközi versenyképességét fejezik ki. A szingapúri szakképzés sikerei elfednek néhány „rejtett narratívát” [Chong, 2014: 645-647]: (1) *jelentősek* a diákok teljesítményében *a nemzetiségi különbségek*, a maláj diákoknak sokkal nagyobb hányada ér el az átlagosnál alacsonyabb eredményeket; (2) a szakképzés számos területén indokolatlanul *torz a nemek szerint tanulói arány*; (3) a hallgatói teljesítményeket a szakképzésben döntően az alap- és középfokú képzésben megszerzett tudás és képességek határozzák meg, *a szakképzésben csak igen kevésbé eredményes a felzárkóztatás*.

A 2018-19-es tanévben az általános iskolát végzett diákok 98,1 százaléka folytathatta tanulmányait valamilyen középiskolában [SMoE, 2019: xv]. Ugyanabban a tanévben az általános iskolában 14,8, a középiskolában pedig 11,6 tanuló jutott egy tanárra [SMoE, 2019: xvi]. Szingapúr nagy népsűrűségű városállam, így kevés iskolára van szüksége, s lehetséges az iskolák uniformizáltsága: az általános iskolákban 1500, a középiskolákban pedig 1300 diák tanul [Tan–Dimmock, 2014: 746]. A középiskola (*secondary school*) elvégzése után a diákok túlnyomó többsége valamilyen középiskola utáni intézményben (*post-secondary institution*) folytatja tanulmányait. Ezek: 1. *Junior College*³⁰ vagy Központosított Intézmény (azon diákok számára, akik nem tudják eldönteni, milyen konkrét irányban kívánják folytatni tanulmányaikat); 2. Technikumok (*politechnics*); 3. Műszaki Képzési Intézmények, melyek erős szakképző jelleggel bírnak, valamint 4. Művészeti iskolák. A középiskolát végzett diákok társadalom- és humántudományi felsőfokú képzését az egyetemek BA képzésén lehet megkezdeni, a BSc és műszaki képzések megkezdésének előfeltétele egy junior college-ban vagy technikumban szerzett megfelelő bizonyítvány. A végzett diákok munkába állhatnak, de egy technikum elvégzésével folytathatják is tanulmányaikat (melynek sikeres teljesítésével egyetemi felvételt is jogosultakká válhatnak) [Ramos–Gopinathan, 2016]. Az általános és középfokú képzés fő jellemzőiről lásd az 1. és 2. táblázatot.

²⁷ <https://www.ite.edu.sg/colleges/ite-college-east/about-college-east> Letöltés ideje: 2021. 04. 06.

²⁸ <https://www.ite.edu.sg/colleges/ite-college-west/about-college-west> Letöltés ideje: 2021. 04. 06.

²⁹ https://www.ite.edu.sg/docs/default-source/publications/annual-report-fy2019.pdf?sfvrsn=b8762642_6 Letöltés ideje: 2021. 04. 06. Mindhárom intézmény honlapján az éves jelentés fül alatt az ITE egységes éves jelentése olvasható, így az egyes college-ok hallgatói létszámáról az ITE honlapjáról nem lehet információt szerezni. A hallgatói létszámokról hozzávetőleges adatok találhatóak az intézmények Wikipédia szócikkeiben – de nem egységes szemléletben, így részidős képzésben részt vevő hallgatók létszámai csak egy esetben állnak rendelkezésre. A nappali tagozatos tanulmányokat folytató hallgatók száma 26900 volt a 2019-2020-as tanévben, ami igen közel áll az *ITE* honlapján található adathoz.

³⁰ *Junior college*: a középiskola 4. vagy 5. tanéve után a diákoknak 2 éves szakmai (elsősorban műszaki, de üzleti is) képzést nyújtó iskolatípus, melynek elvégzése után elnyert bizonyítvány egyetemi felvételt megtehetővé teszi. Hozzávetőleg a Magyarországon korábban létezett *felsőfokú technikumnak* megfelelő oktatási intézmény.

1. táblázat: Az iskolák száma szint és típus szerint, 2019

Iskolatípus	Általános	Középfokú	Vegyes*	Junior college/Központi intézmény	Összesen
Állami	138	101	4	7	250
Államilag támogatott	41	28	3	4	76
Független	0	2	6	0	8
Speciális független	0	1	3	0	4
Speciális	0	4	0	0	4
Összesen	<i>176</i>	<i>136</i>	<i>16</i>	<i>11</i>	<i>342</i>

*Általános és középfokú, vagy középfokú és junior college.

Forrás: SMoE [2021: 2] alapján saját szerkesztés

2. táblázat: A diákok és a tanárok száma a különböző típusú iskolákban, 2018

Iskolatípus	Általános	Középfokú	Vegyes*	Junior college/Központi intézmény	Összesen
Beiratkozott diákok	228 060	143 290	36 391	16 661	208 066
Tanár	15 436	12 177	3 018	1 594	23 052

*Általános és középfokú, vagy középfokú és junior college.

Forrás: SMoE [2021: 2] alapján saját szerkesztés

Szingapúrban igen kevés – összesen 28 – magániskola működik. Legkorábban az *iszlám vallási iskolákat*, ún. medreszket alapították, melyek középfokú világi ismeretek mellett Koránt és vallásjogot is oktatnak. Az 1990-es évek óta működnek *magánalapítású középiskolák és junior college-ok*, melyek a szingapúri rezidensek számára nyújtanak speciális tanterveken alapuló képzést és képzettséget. A speciális iskolák a matematikában, természettudományokban, művészetekben és a sportban különleges tehetséget és érdeklődést mutató diákokat képezik (lásd 3. táblázat).

Az oktatás összkiadásai a szingapúri költségvetés 15,9 százalékát teszik ki a védelem 18 és az egészségügy 16 százalékos részesedését követve, de megelőzve a közlekedési szubvenciók 12 és a belügyi kiadások 7 százalékos részesedését.³¹ Az általános és középfokú képzés súlya nem túl magas a szingapúri költségvetésben, 2 százalék körül ingadozik, ami jóval alacsonyabb a skandináv országok hasonló arányainál, de jelentősen elmarad a japán közoktatás költségvetési részarányától (3 százalék) is. Az alacsony költségvetési részesedést „több mint ellensúlyozza a pénzügyi források felhasználásának hatékonysága”, ami alapvetően a nem túl nagy számú, de teljesen egységes, egy kis, városi környezetben koncentrált iskolahálózatnak köszönhető [Tan–Dimmock, 2014: 746-747].

³¹ <https://www.straitstimes.com/multimedia/graphics/2020/02/singapore-budget-revenue-and-spending-breakdown-2020/index.html?shell> Letöltés ideje: 2021. 04. 03.

3. táblázat Magániskolák Szingapúrban, 2018

Intézménytípus	Intézmények száma	Beiratkozott diákok száma (fő)	Tanárok száma (fő)
Iszlám vallási iskola (medresze)	6	3 589	258
Magánalapítású iskolák	3	2 904	304
Speciális iskolák	19	6 037	1 402
Összesen	28	12 830	1 964

Forrás: SMOE [2021: 15] alapján saját szerkesztés

Az oktatás a függetlenség 1965-ös elnyerése óta mindig központi szerepet játszott a nemzetgazdaság fejlődésében/fejlesztésében, de az országépítésben, a szingapúri identitás, a nemzeti összetartozás kialakításában és erősítésében is. Szingapúrban, ebben a természeti kincsekben nem bővelkedő országban, a kezdetektől fogva kulcsfontosságú volt az emberi tőkére alapozott gazdaságfejlesztés. A hatvanas években megfogalmazódott szlogen, „törődni minden gyerekkel”, nem maradt egyszerűen a politikai retorika része. A gazdasági fejlődés minden szakaszában jelentős pénzügyi forrásokat biztosítottak az oktatás számára. A 2010-es évek eleje óta a kormányzati kiadások mintegy 20 százalékát fordítják oktatásfinanszírozásra – ez a védelem után a költségvetés második legnagyobb tétele [OECD, 2011: 165].

A gazdasági fejlődés és az oktatás között mindig szoros volt a kapcsolat, s ezt a kormány ösztönözte. Szingapúr gazdasága egy kikötőre alapozott raktárrendszerből alakult ki, s lett előbb munkaerő-intenzív feldolgozóipari ország, majd ez a feldolgozóipar egyre inkább tőke- és szaktudásigényesebbé vált, majd egyre inkább tudás-intenzív ipari klaszterek és szolgáltatási tevékenységek lettek a meghatározó tényezők. Az oktatási rendszer mindvégig megfelelt annak az igénynek, hogy folyamatosan javuljon az oktatás minősége, s így rendelkezésre álljon a Szingapúr globális versenyképességéhez szükséges munkaerő kínálata.

Szingapúrban *integrált makrogazdasági tervezés* zajlik, s ennek keretében a Munkaügyi Minisztérium (*Ministry of Manpower*) támogatja az üzleti szektort abban, hogy meghatározzák munkaerőigényeiket, illetve a számukra szükséges szakértelem jellemzőit. Az *Oktatási Minisztérium* által kidolgozott oktatástervezés ezeken az előrejelzéseken alapul: az egyetemek és az *ITE* úgy készítik el képzési terveiket, úgy alakítják a képzés szerkezetét, hogy azok megfeleljenek a kormány és az üzleti szektor munkaerőpiaci előrejelzéseinek, és így várakozásainak.

A szingapúri oktatás mindig az erős matematikai, természettudományos és műszaki képességek megszerzését állította a középpontba. *Az általános iskolában elsajátított szilárd matematikai és természettudományos alapok jelentik a későbbi sikerek bázisát.* A matematika és a természettudományok a fő tárgyak az általános és a középiskolában egyaránt.³² Az ezen a téren elért eredményeket világosan tükrözik a PISA rangsorokban 2009 óta folyamatosan elfoglalt kiemelkedő pozíciók.

Ahhoz, hogy bárki taníthasson Szingapúrban, el kell végeznie a *NIE* megfelelő kurzusát. A BA vagy BSc fokozattal rendelkezők számára a *NIE* 16 hónapos oktatásra előkészítő kurzust szervez (*Post-Graduate Diploma in Education, PGDE*), melynek alapvető célja, hogy megtanítsák a jövő tanárokat, hogyan kell

³² Ez annál is inkább szükséges, mert a felsőoktatási programoknak több mint a fele természettudományi és műszaki irányultságú.

tanítani. Az érettségivel rendelkezőknek először egy 4 éves BA(Ed) vagy BSc(Ed) alapképzést kell teljesíteniük. Egy BA/BSc és egy PDGE diploma³³ birtokában válhat valaki középiskolai tanárrá.

A természettudományok oktatásában egyre inkább teret nyer az integrált STEM³⁴ szemlélet, ami a PDGE képzés kiemelten fontos részévé vált [Tan, 2018: 13-14]. Szingapúrban egyre több STEM középiskola működik, s a tanárképzés egyik legnagyobb mai kihívása a megfelelően képzett tanárok biztosítása ezen iskolák számára.

Lezárásként érdemes idézni Ng professzor, napjaink egyik legtekintélyesebb és nemzetközileg legismertebb oktatáskutatójának összefoglalását arról, milyen tanulságokkal szolgálnak a világ számára a szingapúri oktatási rendszer sikerei. Ng professzor gondolatai természetesen jól tükrözik a szingapúri közgondolkodást és az államigazgatást, így az oktatásirányítást meghatározó általános ideológiát - ezzel együtt is igen figyelemre méltóak, s nem is kizárólag a szingapúri oktatási rendszer jobb megértése szempontjából, hanem bármilyen oktatási rendszer fejlesztése lehetséges eszközeinek és módszereinek számbavétele szempontjából is. Ng professzor szerint a szingapúri oktatási rendszert az alábbiak jellemzik:

- *Hosszú távú szemlélet* – Szingapúr kész olyan oktatási reformok bevezetésére, amelyek csak 10, 20 vagy akár 30 év múlva hozzák meg a várt eredményt.
- *Hűség* – a minisztérium szorosán együttműködik az iskolákkal annak érdekében, hogy továbbítsa a politikai szándékokat. Az iskolák a minisztérium támogatásával valósítják meg az oktatáspolitikai célokat az általános irányhoz alkalmazkodva.
- *Szociális és gazdasági fejlődés* – Szingapúr jelentős összegeket fektet az oktatásba, ugyanakkor oktatási rendszerét a társadalmi és gazdasági fejlődés támogatásához igazítja.
- *Bátorság* – az ország kész merész rendszerszintű beavatkozásokra is, ha ez szükséges a további fejlődés támogatása érdekében.
- *Meritokrácia* - a szingapúri diákoknak fajuktól és vallásuktól függetlenül lehetőségük van a sikerre és az előmenetelre.
- *Egyenlőség* – a városállam elkötelezett a teljesítménykülönbségek csökkentése mellett olyan programok és támogatási eszközök bevezetésével, amelyek a nehézségekkel küzdők vagy lemaradók eredményeit növelik.
- *Magas színvonal* – Szingapúr szigorúan fenntartja az akadémiai színvonalat és szigorú vizsgakövetelményeket érvényesít.
- *Szakmai tőke* – Szingapúr magasan képzett tanárokat és iskolavezetőket alkalmaz. Minden diplomázott korosztály felső harmadát toborozza tanárnak és sokat ruház be a szakmai fejlődésbe. Módszeres életpályamodellt alakít ki a tanárok számára, s a legígéretesebbeket felkészíti a vezető pozíciókra.
- *Az oktatás magas státusza* – Szingapúr kultúrája olyan, hogy a társadalom és a szülők értékelik az oktatást, ami nagy támogatást nyújt az oktatás fejlesztéséhez.
- *Elszámoltathatóság* – fejlett iskolai önértékelési rendszer érvényesül, ami az iskolák értékelésének országos rendszerével jár együtt. Az iskolák ismerik a célkitűzések megfogalmazásának, megvalósításának, adatgyűjtésének, értékelésének és fejlesztésének éves ciklusait.
- *Globális tanulás* – Szingapúr ügyesen tanul más országok tapasztalataiból, minden releváns külföldi tapasztalat megfelelő alkalmazására, honosítására törekszik. [Ng, 2017: 9]

³³ Külön PDGE kurzusokon képezik az általános iskolai tanárokat.

³⁴ STEM = Science, Technology, Engineering & Mathematics.

Összegzés

A szingapúri közoktatási rendszer minden szempontból kiemelkedően teljesített az elmúlt több mint fél évszázadban: az analfabetizmus gyors felszámolása, a középfokú oktatásban való részvétel általánossá válása, a szakképzésből kikerülők gyors elhelyezkedési lehetősége, a felsőoktatásba jutók magas aránya mutatják a szingapúri oktatási rendszer kiválóságát – nem beszélve a nemzetközi összehasonlításokban elért kiemelkedő helyezésekről (lásd a PISA-rangsorokról fentebb írottakat).

A szingapúri közoktatás állandó elemei és változó szerkezete egyaránt hozzájárult a kiváló eredményekhez. Különösen szerencsés döntésnek bizonyult a függetlenség elnyerését közvetlenül követően az angol általános oktatási nyelvvé tétele: az egyre jobban elmélyülő globalizáció korában rendkívüli versenyelőnyt jelent a kifogástalan angol nyelvhasználat a munkaerő képzettségének minden szintjén – függetlenül attól, hogy a hatvanas években az angol nem pragmatikus megfontolásokból lett az oktatás nyelve, hanem elsősorban a szingapúri nemzeti identitás, azaz: a különböző nemzetiségűek közös identitásának megteremtése érdekében. Az angoltanítás és az angol nyelvű tanítás hatékonyságát tükrözik a PISA-rangsorokban az olvasási készségek és képességek terén elért kiemelkedő helyezések. Ezek a teljesítmények azért is különleges elismerést érdemelnek, mert *nem anyanyelvi tanárok tanítják a diákokat egy, az anyanyelvüktől eltérő nyelven, a diákok szövegértési teljesítménye mégis kiemelkedően magas színvonalú.*

Az angol általános oktatási nyelvvé tételéhez hasonlóan „szerencsés” döntés volt a hatvanas évek második felében, hogy *a szingapúri közoktatás a matematika és a természettudományok oktatását helyezte a középpontba.* Ez az alapja a felsőoktatás korszerű, a 21. század központi high-tech ágazataira koncentráló szerkezetének, de ezen alapul a szakképzés sikeressége, a szakmastruktúra rugalmas, a világgazdasági kihívásoknak folyamatosan megfelelő változásainak képessége is.

Az alapvetően angolszász típusú oktatási rendszer, s a legmodernebb angolszász mintákat követő teljesítményértékelési módszerek eredménye nagyon megkönnyítik a szingapúri diákok nemzetközi mobilitását az oktatás minden szintjén. Ebből következően a szingapúri diákok zökkenőmentesen tudják folytatni tanulmányaikat az angolszász világban, illetve angolszász oktatási intézményekből hazatérve képesek zökkenőmentesen visszailleszkeszteni a szingapúri oktatásba.

Szingapúr egy viszonylag kis területű, nagy népsűrűségű városállam: illeszkedve a politikai rendszer intervencionalista, államközpontú jellegéhez, illetve a társadalom tekintély- és hierarchiatizsziétéhez, nem ütközik (soha nem is ütközött) akadályokba az oktatásirányítás erős centralizáltsága. Ez tükröződik a rendszer működésének hatékonyságában, ugyanakkor pozitív „mellékhatásként” az oktatási rendszer a társadalmi különbségek tompításának hatékony eszközeként működik Szingapúrban.

Szingapúrban a tajvani és a dél-koreai példákhoz hasonlóan az oktatástervezés a makrogazdasági tervezés szerves része – rövid, közép és hosszú távon egyaránt. Ebből következik, hogy az oktatási rendszer minden szintjén a „kimenet”, azaz: a kibocsátott diákok tudása szorosan illeszkedik a munkaerőpiaci igényekhez. Ugyancsak ez a forrása a szingapúri oktatási rendszer rugalmasságának, szerkezeti változási képességének: ahogy a szingapúri gazdaság a tőke és kvalifikáltabb munkaerőre alapozott szerkezet felé fordult, úgy változtak az oktatás és a szakképzés hangsúlyai, szerkezetei jellemzői. Ugyanez történt a kilencvenes évek legvégén, amikor a tudásalapú gazdaság és társadalom elérése érdekében erőteljesen a STEM-alapú oktatás, s az ICT-technológiák használatát megalapozó szakképzési irányok felé fordult a figyelem. Ennek az átalakulásnak a hatékonyságát nagyban növeli, hogy a gazdasági szerkezetváltás és az oktatás szükséges átalakítása fő elemeit egyidejűleg, folytonos egyeztetéssel dolgozzák ki. *A szingapúri*

oktatáspolitikai és -szervezési pragmatizmusa része a szingapúri politika, társadalomszervezési pragmatizmusának, másrészt azt a gondolatot fejezi ki, hogy *az oktatás különleges és alapvető fontossága mellett is elsősorban a gazdaság- és társadalomfejlődést kell szolgálnia, annak céljaihoz kell igazodnia.*

Ahogy a szingapúri gazdaságpolitika érzékenyen követi a világgazdasági változásokat, *az oktatáspolitikai is globálisan gondolkodik:* a szingapúri oktatási rendszer – az általános iskolától az egyetemekig és a szakmai továbbképzésben egyaránt – folyamatosan hasznosítja a globális oktatástudományi és oktatásszervezési tapasztalatokat, valamint a szakmai fejlődés eredményeit minden a szingapúri gazdaság és társadalom számára fontos területen. *Szingapúr ugyanakkor oktatási rendszerét - egészében, s minden elemében külön-külön is – globális összehasonlításban értékeli, méri.*

A szingapúri oktatási rendszer látványos fejlődése nyilvánvalóan része, eleme a különösen látványos szingapúri gazdasági fejlődésnek. Ennek okai közé sorolhatjuk a pragmatikus gazdaságpolitika, a gazdasági közvetítő szerepnek megfelelő kiegyensúlyozott külpolitika mellett a társadalmi hagyományok, közgondolkodás és értékrend sajátosságait is. *A tekintélyelvű egypártrendszerben kialakult és működő szingapúri oktatási modell gyökeresen más, demokratikus társadalmi-gazdasági környezetbe aligha ültethető át a maga egészében. A szingapúri oktatás fejlődésének és működésének tapasztalatai ugyanakkor mindenütt érdemesek a figyelmes tanulmányozásra és kulcsfontosságú elemei mindenütt nagy haszonnal alkalmazhatók.*

A „*From developmental states to new protectionism: changing repertoire of state interventions to promote development in an unfolding new world order*” (NKFI FK_124573)” kutatási projekt (kutatásvezető: Ricz Judit, KRTK–VKI) keretében készült tanulmány.

Felhasznált irodalom:

- Chong, Terence (2014): Vocational education in Singapore: meritocracy and hidden narratives. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, Vol. 35, No. 5, 637–648, <http://dx.doi.org/10.1080/01596306.2014.927165> Letöltés ideje: 2021. 04. 06.
- Goh, Chor Boon - Gopinathan, Saravanan (2008): Education in Singapore: Development since 1965. In: Lee–Goh–Fredriksen–Tan, 2008. Forrás: <http://documents1.worldbank.org/curated/en/121951468302724234/pdf/439680PUB0Box310only109780821373750.pdf> Letöltés ideje: 2021. 04. 02.
- Gopinathan, S. (2007): Globalisation, the Singapore developmental state and education policy: a thesis revisited. *Globalisation, Societies and Education*, Vol. 5, No. 1, March.
- Magasházi Anikó (2018): Szingapúr globálisan behálózva – magyar kitekintéssel. Kőszeg–Szombathely: Felsőfokú Tanulmányok Intézete–Savaria University Press Alapítvány.
- Ministry of Education, Singapore (MoE) (2019): Education Statistics Digest, 2019. Source: https://www.moe.gov.sg/docs/default-source/document/publications/education-statistics-digest/esd_2019.pdf Letöltés ideje: 2020. 02. 18.
- Law, Song Seng (2008): Vocational Technical Education and Economic Development – The Singapore Experience. In: Lee et al., 2008.
- Lee, Sing Kong - Goh, Chor Boon - Fredriksen, Birger - Tan Jee Peng (2008): Toward a Better Future. Education and Training for Economic Development in Singapore since 1965. World Bank, Washington, DC. Forrás: <http://documents1.worldbank.org/curated/en/121951468302724234/pdf/439680PUB0Box310only109780821373750.pdf> Letöltés ideje: 2021. 04. 02.

- Li Kuan Ju (2003): A harmadik világból az elsőbe. A „szingapúri sztori”: 1965-2000. MTA Világgazdasági Kutatóintézet. 513 lap.
- Maddison, Angus (1998): *Monitoring the World Economy 1820-1992*. OECD, Paris.
- Ng, Pak Tee (2017): *Learning from Singapore. The Power of Paradoxes*. Routledge, New York.
- NIE (2009): TE21: A Teacher Education Modell for the 21st Century. A Report by the National Institute of Education, Singapore. Forrás: https://www.nie.edu.sg/docs/default-source/nie-files/te21_online_ver.pdf?sfvrsn=2 Letöltés ideje: 2021. 03. 24.
- NIE (2018): NIE Strategic Vision 2022. <https://www.nie.edu.sg/about-us/nie-strategic-vision-2022/> Letöltés ideje: 2021. 03. 24.
- OECD (2011): Singapore: Rapid Improvement Followed by Strong Performance. In: *Strong Performers and Successful Reformers. In: Education: Lessons from PISA for the United States*. Paris, pp. 160 – 175. Source: <https://www.oecd.org/PISA/46623978.pdf> Letöltés ideje: 2020. 02. 24.
- OECD (2019a): PISA 2018 Results. Forrás: <https://www.oecd.org/pisa/publications/pisa-2018-results.htm> Letöltés ideje: 2021. 03. 23.
- OECD (2019b): Results from PISA 2018. Country note: Singapore. Source: http://www.oecd.org/PISA/publications/PISA2018_CN_SGP.pdf Letöltés ideje: 2020. 02. 12.
- Singapore Ministry of Education, SMoE (2019): *Education Statistics Digest, 2019*. Source: https://www.moe.gov.sg/docs/default-source/document/publications/education-statistics-digest/esd_2019.pdf Downloaded: 18, 02, 2020.
- Singapore Ministry of Education (SMoE, 2020): *Education Statistics Digest*. Forrás: <https://www.moe.gov.sg/-/media/files/about-us/education-statistics-digest-2020.pdf?la=en&hash=C5E45EEA6E424D9749F617A4D88A171F6E20AB9A> Letöltés ideje: 2021. 03. 22.
- Singapore Ministry of Education (SMoE, 2021a): *Overview of Singapore’s Education System*. https://www.moe.gov.sg/-/media/files/about-us/overview_of_singapore_education_system.pdf?la=en&hash=06AFC12085D9647AC26DF9A4A3599A0FBC1A6364 Letöltés ideje: 2021. 03. 22.
- Singapore Ministry of Education (SMoE, 2021/b): *Education Statistics Digest 2020*. Forrás: <https://www.moe.gov.sg/-/media/files/about-us/education-statistics-digest-2020.pdf?la=en&hash=C5E45EEA6E424D9749F617A4D88A171F6E20AB9A> Letöltés ideje: 2021. 03. 28.
- Ramos, Catherine – Gopinathan, Saravanan (2016): *Vocational Training and Continuing Education for Employability in Singapore and Philippines*. THF (The HEAD Foundation) Working Paper No 1. Source: [https://www.headfoundation.org/papers/_2016_1\)_Vocational_training_and_continuing_education_for_employability_in_Singapore_and_Philippines.pdf](https://www.headfoundation.org/papers/_2016_1)_Vocational_training_and_continuing_education_for_employability_in_Singapore_and_Philippines.pdf) Letöltés ideje: 2020. 02. 24.
- Tan, Aik-Ling (2018): *Journey of science teacher education in Singapore: past, present and future*. *Asia-Pacific Science Education*, 4:1. DOI: 10.1186/s41029-017-0018-8 Letöltés ideje: 2021. 04. 02.
- Tan, Charlene – Ng, Pak Tee (2007): *Dynamics of change: decentralised centralism of education in Singapore*. *Journal of Education Change*, 8. DOI 10.1007/s10833-006-9016-4 Letöltés ideje: 2021. 04. 04.
- Tan, C. Y., Dimmock, C. (2014): *How a ‘top-performing’ Asian school system formulates and implements policy: the case of Singapore*. *Educational Management Administration & Leadership*, 42(5), 743-763. https://timssandpirls.bc.edu/timss1995i/TIMSSPDF/PSA_M_all.pdf Letöltés ideje: 2020. 02. 18.